



جمهوری اسلامی ایران  
مدیریت حوزه علمیه استان قم  
رساله علمی سطح ۳

موضوع:

## بررسی ابعاد نفوذ و جنگ نرم در قرآن کریم

استاد راهنما:

حجت الاسلام و المسلمین غلامرضا بهروزی لک

استاد مشاور:

حجت الاسلام و المسلمین علیرضا منصوری اصل

محقق:

جواد شاهی

۱۳۹۷

## چکیده:

در این رساله به منظور آشنایی کلی با پدیده جنگ نرم به تبیین مسئله و ابعاد آن، فرضیه تحقیق، اهمیت و ضرورت تحقیق، پیشینه تحقیق، تعریف نفوذ، تعریف فتنه و ماهیت جنگ نرم و سخت، معنی و مفهوم دشمن و مصادیق آن می‌پردازیم. و با بررسی ابعاد (فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی) و روش‌ها و ابزارهای نفوذ و جنگ نرم در قرآن کریم، ابعاد مختلف نفوذ و جنگ نرم را تبیین می‌نمائیم. و بعد از آن مخاطبان نفوذ و جنگ نرم را بر اساس جایگاه و موقعیت فردی و اجتماعی و به حسب صفات و ویژگی‌ها مورد بررسی قرار داده ایم. و در پایان از اهداف نفوذ و جنگ نرم که همان تغییر در هویت افکار و اندیشه‌ها و تغییر در رفتار و ساختار یک نظام است و همین‌طور راه‌های مقابله بانفوذ و جنگ نرم در زمینه‌های اعتقادی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و . . . پرداخته ایم. که مطالعه کنندگان این رساله می‌توانند با کسب آگاهی از شیوه‌ها، اهداف، ابزار و نقش مخاطبان در جنگ نرم و راه‌های مقابله با آن در صورت نیاز اقدامات لازم را انجام دهند. و حتی در صورت اقتضا مقابله به مثل کنند و اقدام به اعمال جنگ نرم علیه دشمنان نمایند. در این رساله تلاش گردیده که با استناد به منابع و حیانی و نقلی و مراجعه به منابع تفسیری مختلف از قرآن و بعضا روایات و نیز بهره گرفتن از کتب و آراء علماء و مفسرین ابعاد مختلف نفوذ و جنگ نرم را در راستای موضوع پژوهش بیان نمائیم و به این نتیجه برسیم که دشمنان همیشه در حال دشمنی هستند همان‌طور امروز به صورت جنگ نرم این دشمنی ادامه دارد و لازمه مبارزه با دشمنان در این عرصه شناخت ابعاد مختلف این جنگ و حفظ وحدت و انسجام دینی و افزایش بصیرت و آگاهی افراد جامعه است که از این نتیجه میتوان در راستای هدف پژوهش استفاده نمود.

**واژگان کلیدی:** قرآن کریم، جهاد، جنگ، جنگ نرم، ابعاد نفوذ، ابعاد جنگ نرم

## فهرست مطالب

بخش اول: کلیات و مفاهیم .....	۱
۱- فصل اول: کلیات: طرح تفصیلی رساله: .....	۲
۱/۱_ تبیین مسئله: .....	۲
۲/۱_ پیشینه پژوهش: .....	۳
۳/۱_ ضرورت و هدف: .....	۳
۴/۱_ سؤالات اصلی و فرعی: .....	۴
۵/۱_ فرضیه پژوهش: .....	۴
۶/۱_ روش پژوهش: .....	۵
۷/۱_ کاربرد نتایج پژوهش: .....	۵
۸/۱- سازمان دهی پژوهش: .....	۵
۲_ فصل دوم: واژه‌شناسی و مفاهیم: .....	۶
۱/۲_ تعریف نفوذ: .....	۶
۲/۲_ انواع نفوذ: .....	۸
۱/۲/۲_ نفوذ موردی (ساده‌ترین شکل نفوذ): .....	۸
۲/۲/۲_ نفوذ جریانی (شبکه‌ای، گسترده): .....	۸
۳/۲_ تعریف فتنه: .....	۹
۴/۲_ ماهیت جنگ نرم و جنگ سخت: .....	۱۰
۵/۲_ معنی و مفهوم دشمن و مصادیق آن: .....	۱۳
۱/۵/۲- شیطان دشمن بشریت: .....	۱۴
۲/۵/۲_ مشرکین و یهودیان: .....	۱۵

- ۱۶ ..... ۳/۵/۲ \_ منافقین:
- ۱۷ ..... ۴/۵/۲ \_ کفار:
- ۱۷ ..... ۵/۵/۲ \_ بعضی از همسران و فرزندان:
- ۱۸ ..... بخش دوم: بررسی ابعاد و روش‌ها و ابزارهای نفوذ و جنگ نرم در قرآن کریم:
- ۱۹ ..... ۳ \_ فصل اول: بررسی ابعاد نفوذ و جنگ نرم در قرآن کریم:
- ۱۹ ..... ۱/۳ \_ مؤلفه‌های بعد فرهنگی نفوذ و جنگ نرم:
- ۲۱ ..... ۱/۱/۳ - جهل و نادانی مردم:
- ۲۳ ..... ۲/۱/۳ - ناآگاهی و بی‌بصیرتی جامعه:
- ۲۴ ..... ۳/۱/۳ - خرافه‌گرایی:
- ۲۵ ..... ۴/۱/۳ \_ پیروی از هوای نفس و شهوات:
- ۲۷ ..... ۵/۱/۳ - ترویج فرهنگ بیگانه و گسترش ناهنجاریها:
- ۳۱ ..... ۲/۳ - مؤلفه‌های بعد اقتصادی نفوذ و جنگ نرم:
- ۳۲ ..... ۱/۲/۳ \_ شراکت در اموال:
- ۳۳ ..... ۲/۲/۳ - انحراف در معاملات و معادلات اقتصادی:
- ۳۷ ..... ۳/۲/۳ \_ تحریم اقتصادی:
- ۳۸ ..... ۴/۲/۳ - شهوترانی و هواپرستی (به وسیله مال و ثروت):
- ۴۰ ..... ۵/۲/۳ - منافع اقتصادی:
- ۴۱ ..... ۶/۲/۳ - سلطه اقتصادی:
- ۴۳ ..... ۳/۳ \_ مؤلفه‌های بعد سیاسی نفوذ و جنگ نرم:
- ۴۴ ..... ۱/۳/۳ - القای یأس و ترس:
- ۴۶ ..... ۲/۳/۳ - کینه ورزی و دشمنی:

- ۴۸ ..... ۳/۳/۳- حزب و فرقه گرایی:
- ۵۰ ..... ۴/۳/۳- عصبیت و قبیله گرایی:
- ۵۲ ..... ۵/۳/۳- سلطه سیاسی و استمرار سیادت دینی:
- ۵۴ ..... ۴/۳- مولفه‌های بعد اجتماعی نفوذ و جنگ نرم:
- ۵۵ ..... ۱/۴/۳- هنجار شکنی و تضعیف ارزشهای دینی و ملی:
- ۵۶ ..... ۲/۴/۳- تفرقه و گسست اجتماعی:
- ۵۸ ..... ۳/۴/۳- گسترش ناهنجاری‌های اجتماعی:
- ۵۹ ..... ۴/۴/۳- مسئولیت‌گریزی و بی‌تفاوتی:
- ۶۱ ..... ۴- فصل دوم: روش‌ها و ابزارهای نفوذ و جنگ نرم:
- ۶۳ ..... ۱/۴- روش‌ها و ابزارهای اعتقادی نفوذ و جنگ نرم:
- ۶۳ ..... الف: روش‌های اعتقادی:
- ۶۳ ..... ۱/۱/۴- شبهه افکنی:
- ۶۷ ..... ۲/۱/۴- کتمان و تحریف حقایق:
- ۶۸ ..... ۳/۱/۴- ترویج خرافه و باورهای غلط:
- ۷۰ ..... ۴/۱/۴- غفلت و سرگرم نمودن:
- ۷۱ ..... ۵/۱/۴- همنشینی و دوستی با فاسدان:
- ۷۲ ..... ب: ابزارهای اعتقادی جنگ نرم:
- ۷۲ ..... ۱/۱/۴- استفاده از مذهب و سوژه‌های مذهبی (علیه مذهب):
- ۷۴ ..... ۲/۱/۴- استفاده از شایعات:
- ۷۵ ..... ۳/۱/۴- دروغ‌گویی و وعده‌های دروغین:
- ۷۶ ..... ۴/۱/۴- تحقیر و تمسخر:

- ۲/۴- روش‌ها و ابزارهای فرهنگی: ۷۹.....
- الف- روش‌های فرهنگی نفوذ و جنگ نرم: ۷۹.....
- ۱/۲/۴- ترویج مفاسد اخلاقی: ۷۹.....
- ۲/۲/۴- ترویج فرهنگ بیگانه و تبعیت از آن: ۸۰.....
- ۳/۲/۴- تضعیف ارزش‌های ملی و مذهبی: ۸۱.....
- ۴/۲/۴- الگوسازی: ۸۲.....
- ب- ابزارهای فرهنگی نفوذ و جنگ نرم: ۸۳.....
- ۱/۲/۴- تبلیغات فرهنگی: ۸۳.....
- ۲/۲/۴- رسانه‌های فرهنگی: ۸۶.....
- ۳/۲/۴- جشنواره‌ها: ۹۱.....
- ۴/۲/۴- سحر و جادو: ۹۲.....
- ۳/۴- روش‌ها و ابزارهای اقتصادی نفوذ و جنگ نرم: ۹۳.....
- الف- روش‌های اقتصادی نفوذ و جنگ نرم: ۹۴.....
- ۱/۳/۴- ترویج فرهنگ اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی: ۹۵.....
- ۲/۳/۴- ترویج مفاسد اقتصادی و حرام‌خواری: ۹۸.....
- ۳/۳/۴- منفعت‌طلبی و احتکار: ۱۰۰.....
- ۴/۳/۴- ترویج فرهنگ مصرف‌گرایی: ۱۰۱.....
- ب- ابزارهای اقتصادی نفوذ و جنگ نرم: ۱۰۴.....
- ۱/۳/۴- تحریم و محاصره اقتصادی: ۱۰۴.....
- ۲/۳/۴- استفاده از امکانات مادی: ۱۰۶.....
- ۳/۳/۴- تطمیع و رشوه: ۱۰۹.....

- ۱۱۰..... ۴/۳/۴- استفاده از سیستم بانکداری غلط:
- ۱۱۲..... ۴/۴- روش‌ها و ابزارهای سیاسی نفوذ و جنگ نرم:
- الف- روش‌های سیاسی نفوذ و جنگ نرم: ۱۱۳.....
- ۱۱۳..... ۱/۴/۴- القاء یاس و ترس:
- ۱۱۵..... ۲/۴/۴- ایجاد روحیه نافرمانی و مخالفت:
- ۱۱۷..... ۳/۴/۴- فتنه‌گری و آشوب:
- ۱۱۸..... ۴/۴/۴- جذب مخالفین:
- ۱۱۹..... ۵/۴/۴- حيله و فریب:
- ب- ابزارهای سیاسی نفوذ و جنگ نرم: ۱۲۲.....
- ۱۲۲..... ۱/۴/۴- احزاب و گروهها:
- ۱۲۳..... ۲/۴/۴- جاسوسان:
- ۱۲۴..... ۳/۴/۴- تهدید و ترور:
- ۱۲۵..... ۴/۴/۴- دروغ و افترا:
- ۵/۴- روش‌ها و ابزارهای اجتماعی نفوذ و جنگ نرم: ۱۲۷.....
- الف: روش‌های اجتماعی نفوذ و جنگ نرم: ۱۲۷.....
- ۱۲۷..... ۱/۵/۴- هنجار شکنی:
- ۱۲۹..... ۲/۵/۴- ایجاد تفرقه و گسست اجتماعی:
- ۱۳۰..... ۳/۵/۴- ترویج سبک زندگی غربی:
- ۱۳۳..... ۴/۵/۴- تحریک تعصبات حزبی و قبیله‌ای:
- ۱۳۴..... ۵/۵/۴- سیاست کنترل و کاهش جمعیت:
- ب- ابزارهای اجتماعی نفوذ و جنگ نرم: ۱۳۸.....

- ۱۳۸.....-/۵/۴ استفاده ابزاری از افراد جاهل و نادان :
- ۱۴۰.....-۲/۵/۴ استفاده از مکان‌ها و محیط‌های مختلف :
- ۱۴۱.....-۳/۵/۴ منکرات و معضلات اجتماعی:
- بخش سوم: مخاطبان نفوذ و جنگ نرم در قرآن کریم:.....۱۴۳
- ۵- فصل اول مخاطبان به حسب جایگاه فردی و اجتماعی:.....۱۴۴
- ۱-۱ رهبران و مسئولان:.....۱۴۵
- ۲-۱ خواص و نخبگان:.....۱۴۹
- ۳-۱ روسای اقوام و مذاهب:.....۱۵۲
- ۴-۱ والدین و اولاد:.....۱۵۴
- ۵-۱ زنان و دختران:.....۱۵۷
- ۶-۱ مبلغان:.....۱۵۹
- ۶- فصل دوم: مخاطبان به حسب صفات و ویژگی‌ها:.....۱۶۲
- ۱-۱ افراد ضعیف‌الایمان:.....۱۶۲
- ۲-۱ منافقان و بیمار دلان:.....۱۶۴
- ۳-۱ غافلان و جاهلان:.....۱۶۶
- ۴-۱ فتنه‌گران:.....۱۶۷
- بخش چهارم: اهداف نفوذ و جنگ نرم و راههای مقابله با آن در قرآن کریم.....۱۷۲
- فصل اول: اهداف نفوذ و جنگ نرم در قرآن کریم:.....۱۷۳
- ۱-۱ تغییر در هویت دینی:.....۱۷۳
- ۲-۱ تغییر در هویت ملی:.....۱۷۶
- ۳-۱ تغییر در هویت منطقه‌ای:.....۱۷۹



- ۱۸۲..... ۴/۱/۷ - تغییر در هویت سیاسی:
- ۱۸۴..... ۲/۷ تغییر در افکار و اندیشه‌ها و تحلیل‌ها:
- ۱۸۶..... ۴/۷ - تغییر در ساختار:
- ۱۸۶..... ۱/۴/۷ - تغییر در ساختار سیاسی:
- ۱۸۷..... ۲/۴/۷ - تغییر در ساختار فرهنگی:
- ۱۸۹..... ۳/۴/۷ - تغییر در ساختار اقتصادی:
- ۱۹۱..... ۴/۴/۷ - تغییر در ساختار اجتماعی:
- ۱۹۲..... ۸ - فصل دوم: راه‌های مقابله با نفوذ و جنگ نرم در قرآن کریم:
- ۱۹۲..... ۱/۸ - راه‌های اعتقادی:
- ۱۹۳..... ۱/۱/۸ - رعایت تقوا و پرهیزگاری:
- ۱۹۴..... ۲/۱/۸ - تبلیغ و ترویج ارزش‌ها و معارف دینی و اخلاقی:
- ۱۹۶..... ۳/۱/۸ - پاسخگویی به موقع به مسائل و شبهات دینی:
- ۱۹۷..... ۴/۱/۸ - ارتقاء روحیه صبر و مقاومت:
- ۱۹۸..... ۵/۱/۸ - روش تشویق و تنبیه:
- ۱۹۹..... ۲/۸ - راه‌های فرهنگی:
- ۲۰۰..... ۱/۲/۸ - تقویت بنیه علمی و فرهنگی:
- ۲۰۲..... ۲/۲/۸ - ترویج و احیاء فرهنگ ایثار و شهادت:
- ۲۰۳..... ۳/۲/۸ - ترویج و احیای فرهنگ امید و انتظار:
- ۲۰۶..... ۳/۸ - راه‌های اقتصادی:
- ۲۰۷..... ۱/۳/۸ - تولید و اشتغال:
- ۲۰۹..... ۲/۳/۸ - مبارزه با مفسد اقتصادی:

- ۲۱۱.....۳/۳/۸- مدیریت و نظارت:
- ۲۱۳.....۴/۳/۸- ترویج فرهنگ صرفه جویی و پرهیز از اسراف:
- ۲۱۵.....۴/۸- راههای سیاسی:
- ۲۱۵.....۱/۴/۸- دشمن شناسی:
- ۲۱۷.....۲/۴/۸- روشنگری و بصیرت افزایی:
- ۲۱۹.....۳/۴/۸- ولایت پذیری و ولایت مداری:
- ۲۲۰.....۴/۴/۸- تقویت روحیه استکبار ستیزی:
- ۲۲۲.....۵/۸- راههای اجتماعی:
- ۲۲۳.....۱/۵/۸- تقویت وحدت و انسجام ملی و مذهبی:
- ۲۲۴.....۲/۵/۸- اجرای فریضه امر به معروف و نهی از منکر:
- ۲۲۶.....۳/۵/۸- اجرای احکام و حدود الهی:
- ۲۲۷.....۴/۵/۸- گسترش و توجه به مسئله تعلیم و تربیت در سراسر جامعه:
- ۲۲۹.....خاتمه: جمع بندی و نتیجه گیری:
- ۲۳۲.....منابع و مأخذ: